

פסיכולוגיה התפתחותית ד'

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים:

פרק ראשון	30	נקודות
פרק שני	50	נקודות
פרק שלישי	20	נקודות
סה"כ	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

בשאלון זה 4 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

ענה על שאלה 1 – שאלת חובה.

שאלה 1

קרא את הקטע שלפניך וענה על שלושה מבין הסעיפים א'–ד' (לכל סעיף – 10 נקודות).

בגן־הילדים שוחחה הגננת עם הילדים על הקיץ שהגיע. היא הקריאה להם סיפור, והראתה להם את האיורים שליוו אותה. כל הילדים התבוננו באיורים וקראו בקול: "איזו שמש גדולה!" הגננת השיבה להם: "נכון, השמש באמת גדולה. היא זורחת ביום ושוקעת בלילה. מה עוד רואים באיורים?" דניאל ענה: "אני רואה פרחים אדומים".

אחר־כך ביקשה הגננת מן הילדים לגשת לשולחן היצירה והציעה שכל אחד יצייר שמש. דנה ציירה שמש עם פנים מחייכות, ואמרה לגננת: "תראי, השמש שְׂמְחָה!" דניאל, שלא הצליח לצייר שמש, אמר לדנה: "את בכלל לא יודעת לצייר. כך לא מציירים שמש". דנה כעסה מאוד על דניאל. היא ניגשה לפינת הבובות, הרימה אחת מן הבובות ומשכה בחוזקה בִּשְׁעָרָה. לאחר מכן היא התיישבה לבדה והתחילה לבכות. עלמה, ששיחקה בפינת הבובות, ניגשה לדנה, חיבקה אותה ואמרה לה: "אל תהיי עצובה". דנה נרגעה, ושתייהן יצאו לשחק בחצר.

- א. הסבר על־פי פיאז'ה מאפיין חשיבה **אחד** שבא לידי ביטוי בהתנהגותה של דנה.
- ב. הסבר מהו מנגנון הגנה על־פי פרויד. ציין **אחד** ממנגנוני ההגנה שבא לידי ביטוי בקטע והדגם אותו.
- ג. הסבר מהי אמפתיה. הבא דוגמה מן הקטע להתנהגות אמפתית.
- ד. ציין איזה מאפיין בדיבורה של הגננת יכול לתמוך בתהליך רכישת השפה של הילדים בגן, והבא דוגמה מן הקטע למאפיין כזה.

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 2-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 2

הסבר מהו פחד מניתוק (פחד נטישה), ותאר יכולת קוגניטיבית **אחת**, המתפתחת בשלב הינקות, שיכולה להסביר פחד מניתוק.

שאלה 3

הסבר מהו סולם התפתחות, ותאר שימוש **אחד** שאנשי חינוך יכולים לעשות בו.

שאלה 4

מצב חדש או לא מוכר יוצר אצל הילד חוסר שיווי-משקל (חוסר איזון) קוגניטיבי. הסבר, על-פי פיאז'ה, **שני** תהליכים קוגניטיביים שבאמצעותם יכול הילד לחזור לשיווי-משקל קוגניטיבי.

שאלה 5

תאר **אחד** ממחקרי הקופים של הרלו ועמיתיו, והצג מסקנה אחת שאפשר להסיק מן המחקר הזה.

שאלה 6

הצג **שתי** דוגמאות לרפלקסים מולדים שמאפשרים לתינוק לשרוד.

שאלה 7

תאר **שני** סימנים המעידים על בשלות לגמילה מהרטבה: סימן **אחד** מן התחום המוטורי וסימן **אחד** מן התחום הקוגניטיבי.

שאלה 8

קיימות גישות תאורטיות שונות המסבירות את התפתחות השפה. הצג את עיקרי התאוריה של חומסקי על התפתחות השפה.

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על שאלה 9 – שאלת חובה.

שאלה 9

הסבר ארבעה מבין המושגים א'–ו' (לכל מושג – 5 נקודות).

- א.** סתמי (איד)
- ב.** תצפית מובנית
- ג.** דיבור סוציוצנטרי
- ד.** תגובת התכוונות
- ה.** חשיבה סמלית
- ו.** מודע

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל.
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך.